

Abraham (Bram) Sas is op 19 december 1924 geboren in Rotterdam. Hij was de zoon van Johannes Sas (1892) en Johanna Maria Schuyf (1893). Zijn ouders trouwden in 1921 en kregen zes kinderen.

Op 2 april 1913 werd Groep 7 Oranje Blauw opgericht in Rotterdam. In 1919 werden de Rotterdamse groepen hernummerd en kreeg de groep het nummer 17. De groep had een Oranje Blauwe das, de kleuren van het Koningshuis. De stam was de Dorus Rijkersstam. In 1933 werd het hoofdkwartier van het district Rotterdam en het Centraal magazijn gevestigd in het pand aan de Haringvliet 76. Ook Groep 14 de M.A.A.S. groep, Groep 17 Oranje Blauw, Groep 18 de Zwarte Bende, Groep 7 De Verkenner en Groep 21 De Ketting gebruikten het pand als uitvalsbasis en kregen als adres Oosterkade 34. In mei 1939 werd hij welkom geheten als verkenner bij groep 17 in *De verkenner, officieel orgaan voor de Padvinders Beweging in Nederland*. Hij was hoefsmid van beroep.

Tijdens de oorlog werden verschillende logboeken bijgehouden, een "stamlogboek", "logboek Zwerver" en de illegale groepsberichten. Tijdens de meidagen van 1940 verloor de groep twee stamleden door oorlogsgeweld. De eigenaar van het pand had dringend kantoorruimte nodig en de verschillende groepen moesten vertrekken. De boten waren ook nog intact en de inventaris werd voorlopig bij stuurman Val in de kelder opgeslagen. De Welpen horde werd bij gebrek aan leden opgeheven en verkenner die hun huis verloren, hoefden voorlopig niets of minder te betalen. Er werd door de groep gespaard voor de verloren gegane uniformen van sommige jongens. Tijdens de oorlog gingen 10 voortrekkers illegaal door, met o.a. Paas- en Pinksterkampen, het vieren van St. Jorisdag en het organiseren van roei- en zeiltochten. Ook was er een "Rondbrief" die ieder lid aanvulde.

In januari 1942 verklaarde Duitsland dat het noodzakelijk was arbeiders uit de bezette gebieden te verplichten voor de Duitse oorlogsindustrie te werken. In die maand werd in Nederland de Nederlandse Arbeidsdienst ingesteld. Jonge mannen moesten voor deze dienst hun arbeidsdienstplicht vervullen. Nederlandse werklozen waren al vóór die tijd verplicht om werk in Duitsland aan te nemen als ze steun of een uitkering ontvingen. In mei 1943 voerde de bezetter in Nederland officieel de Arbeitseinsatz in. Alle jongemannen tussen de achttien tot vijfendertig jaar kregen een oproep om zich te melden. Omdat dit niet genoeg werkkrachten opleverde, besloten de Duitsers om de leeftijdscategorie te verruimen naar zeventien tot veertig jaar. Ook werden er razzia's gehouden waarbij mensen opgepakt werden die daarna in Duitsland tewerkgesteld werden. Bram werd tewerkgesteld in Kassel. Na de oorlog verbleef hij nog een tijdje in Kenzingen.

Op 27 september 2001 is Bram Sas overleden in Rotterdam.

Meer informatie

[Abraham Sas \(Rotterdam, 19 december 1924 - Rotterdam, 27 september 2001\) - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

[Johannes Sas \(1894-????\) » Parenteel Wouter Jansz van Thuijl, omgeving Ridderkerk » Genealogie Online](#)

De verkenner, officieel orgaan voor de Padvinders Beweging in Nederland mei 1939

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.